NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. május 26.[1]

I – Bevezetés

1. A Hof van beroep te Brussel (Belgium) előzetes döntéshozatal iránti kérelmében két kérdést terjesztett elő a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] értelmezésével kapcsolatban. Különösen az említett irányelv 19. cikkében foglalt rendelkezések hatályával kapcsolatban kér útmutatást, figyelemmel többek között annak későbbi módosításaira[3]. Továbbá a kérdést előterjesztő bíróság azt kéri a Bíróságtól, hogy értelmezze az EUMSZ 56. és azt követő – a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó – cikkeit.

2. A jogvita, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság eljár, az Express Line NV, később DHL International NV (a továbbiakban: Express Line) és a Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (Postai és Telekommunikációs Szolgáltatások Belga Intézete, a továbbiakban: BIPT) között keletkezett amiatt, hogy az intézet az említett társaság expressz-szolgáltatásait a postai ágazat belga mediációs szolgálatának hatáskörébe kívánta vonni, és ezen a címen azt követelte tőle, hogy fizessen [a szolgálat tevékenységéért] hozzájárulást.

3. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján a Bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy a tagállamok jogosultak-e a postai szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatos panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai szolgáltatást nyújtókra is kiterjeszteni a 97/67 irányelv rendelkezései, és különösen annak 19. cikke alapján, amely ezt a szabályozást az egyetemes postai szolgáltatókra írja elő.

4. Amennyiben az első kérdésre adandó válasz igenlő, a kérdést előterjesztő bíróság azt is tudni szeretné, hogy az ilyen jellegű kiterjesztés összeegyeztethető-e a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUM-Szerződésben megfogalmazott elveivel. Mindamellett – figyelemmel a jelen ügyre jellemző ténybeli adatokra – úgy tűnik, hogy jelen esetben inkább a letelepedés szabadságához kapcsolódó elvek

1 – Eredeti nyelv: francia.

2 – HL 1998. L 15., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 71. o.

3 – Az első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a 97/67 irányelvnek a közösségi postai szolgáltatások verseny számára való további megnyitása tekintetében történő módosításáról szóló, 2002. június 10-i 2002/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 176., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 316. o.), valamint a 97/67 irányelvnek a közösségi postai szolgáltatások belső piacának teljes megvalósítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 52., 3. o.) végrehajtott módosításokra irányul.

alkalmazandók, és a Bíróságnak is inkább ezeket kellene értelmeznie.

5. Ugyanakkor, figyelemmel az alapeljárás során bekövetkezett változásra, azaz arra, hogy a felperes elállt a keresettől azt követően, hogy a kérdést előterjesztő bíróság benyújtotta az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, először is azt kell eldönteni, hogy szükséges-e válaszolni a feltett kérdésekre egy olyan eljárás keretében, amely valós jellegét elvesztette.

II – Jogi háttér

A – *Az uniós jog*

A 97/67 irányelv

6. A 97/67 irányelv (35) és (41) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(35) […] a szolgáltatás minőségének javításával szemben támasztott igény azt jelenti, hogy a vitákat gyorsan és hatékonyan kell rendezni; […] a nemzeti és közösségi jogszabályok értelmében rendelkezésre álló jogorvoslat formáin túl biztosítani kell a panaszok kezelésének olyan rendjét, amelynek áttekinthetőnek, egyszerűnek és olcsónak kell lennie, és lehetővé kell tennie, hogy minden érdekelt fél abban részt vegyen;

[…]

(41) […] az irányelv nem befolyásolja a Szerződés, különösen pedig annak a versenyről és a szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló szabályainak alkalmazását”.

7. A 97/67 irányelv 1. cikke értelmében:

„Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a következők vonatkozásában:

[…]

– az egyetemes szolgáltatás minőségi szabványainak meghatározása és egy olyan rendszer felállítása, amely biztosítja ezeknek a szabványoknak a teljesítését,

[…]

– független nemzeti szabályozó hatóságok létrehozása.”

8. A 97/67 irányelv 2. cikke 1. pontja kimondja, hogy „ennek az irányelvnek a céljaira a következő meghatározások alkalmazandók […] »postai szolgáltatások«: […] olyan szolgáltatások, amelyek postai küldemények gyűjtését, feldolgozását, szállítását és kézbesítését foglalják magukban.”

9. A 97/67 irányelv 3. és 4. cikke szerint a tagállamok kijelölnek egy vagy több egyetemes szolgáltatást nyújtó intézményt, mivel ez a szolgáltatás magában foglalja a meghatározott minőségű postai szolgáltatás állandó biztosítását területük minden pontján, minden felhasználó számára elérhető áron[4].

10. 2010. december 31-éig – a 2008/6 irányelvnek a nemzeti jogba történő átültetésére szolgáló határidő lejártáig – a tagállamok, a 97/67 irányelv 7. cikke értelmében, fenntarthattak bizonyos szolgáltatásokat az egyetemes postai szolgáltató(k) számára, azzal, hogy ez utóbbiak olyan szolgáltatásokat is nyújthattak, amelyek nem ebbe a fenntartott körbe tartoztak.

11. Ami a nem kijelölt szolgáltatókat illeti, a tagállamok – az említett irányelv 9. cikke értelmében – általános engedélyeket vezethetnek be egyetemes szolgáltatásokon kívül eső szolgáltatások vonatkozásában, vagy engedélyezési eljárásokat vezethetnek be, beleértve az egyedi engedélyeket, az egyetemes szolgáltatásokon belüli, nem fenntartott szolgáltatások vonatkozásában.

12. A 97/67 irányelv 19. cikke értelmében:

„A tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatást igénybe vevők panaszainak kezelésére átlátható, egyszerű és olcsó eljárásokat dolgozzanak ki, különösen azon esetekben, amelyek elveszéssel, lopással, sérüléssel vagy a szolgáltatás minőségi szabványainak való meg nem feleléssel járnak.

A tagállamok intézkedéseket fogadnak el annak biztosítására, hogy ezek az eljárások lehetővé tegyék a viták méltányos és azonnali rendezését, indokolt esetben visszatérítési és/vagy kártérítési rendszer biztosításával.

A nemzeti és közösségi jogszabályok értelmében fennálló egyéb jogorvoslati lehetőségek sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy az egyénileg vagy – amennyiben a nemzeti jogszabályok megengedik – az igénybevevők és/vagy fogyasztók érdekeit képviselő szervezetekkel együttesen eljáró igénybevevők

4 – A 97/67 irányelv (11) és (12) preambulumbekezdésének megfelelően a cél az, hogy mindenkinek felkínálják a postai hálózat könnyű elérését, elsősorban elegendő számú hozzáférési pont biztosításával és a gyűjtések és kézbesítések gyakorisága tekintetében kielégítő feltételek biztosításával.

az illetékes nemzeti hatóságok elé terjesszenek olyan ügyeket, amelyekben az egyetemes szolgáltatást nyújtó vállalkozásokkal szembeni panaszt nem rendezték kielégítően.

A 16. cikkel összhangban a tagállamok biztosítják, hogy az egyetemes szolgáltatók a teljesítményük ellenőrzéséről szóló éves jelentéssel együtt közzétegyék a panaszok számát és azt, hogy azokat hogyan intézték el."

A 2002/39/EK irányelv

13. A 2002/39 irányelv (28) preambulumbekezdése kimondja, hogy:

„(28) Helyénvaló lehet, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok az engedélyek bevezetését ahhoz a követelményhez kössék, amelynek értelmében az engedélyek jogosultjainak átlátható, egyszerű és olcsó eljárásokat kell fogyasztóik rendelkezésére bocsátaniuk a fogyasztói panaszok elbírálására, függetlenül attól, hogy a panaszok az egyetemes szolgáltató(k)nak, vagy az engedélyekkel rendelkező üzemeltetőknek, ezen belül az egyedi engedélyek jogosultjainak a szolgáltatásaira vonatkoznak. Helyénvaló lehet továbbá ezeket az eljárásokat valamennyi postai szolgáltatás felhasználója számára elérhetővé tenni, akár egyetemes szolgáltatásokról van szó, akár nem. Az eljárásoknak ki kell terjedniük a felelősségnek a postai küldemények elveszése és károsodása esetén történő megállapítására."

14. Az említett irányelv alapján a 97/67 irányelv 19. cikke első és második bekezdése helyébe az alábbi szöveg lépett:

„A tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatást igénybe vevők panaszainak kezelésére átlátható, egyszerű és olcsó eljárásokat dolgozzanak ki, különösen az elveszés, a lopás, a sérülés, illetve a szolgáltatás minőségi szabványainak való meg nem felelés eseteire (beleértve a felelősség megállapítására irányuló eljárásokat olyan esetekben, amelyekben több üzemeltető [helyesen: szolgáltató] érintett).

A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy ezt az elvet alkalmazzák az olyan szolgáltatások kedvezményezettjeire is, amelyek:

– kívül esnek az egyetemes szolgáltatás 3. cikkben meghatározott körén, és

– az egyetemes szolgáltatás 3. cikkben meghatározott körébe tartoznak, de amelyeket nem az egyetemes szolgáltató nyújtja.

A tagállamok intézkedéseket foganatosítanak annak biztosítására, hogy az első bekezdésben említett eljárások lehetővé tegyék a viták

méltányos és mihamarabbi rendezését, és indokolt esetben visszatérítési és/vagy kártérítési rendszerről gondoskodnak."

A 2008/6 irányelv

15. A 2008/6 irányelv, amely a postai szolgáltatások belső piacának teljes megnyitását írja elő, szintén módosította a 97/67 irányelvet.

16. Nevezetesen, a (42) preambulumbekezdése előírja egyrészről, hogy a fogyasztók védelmének javítása érdekében a panasztételi eljárásokra vonatkozó alapvető elvek alkalmazását célszerű az egyetemes szolgáltatókon kívüli szolgáltatókra is kiterjeszteni, másrészről, hogy a panaszkezelési eljárások hatékonyságának növelése szempontjából célszerű a peren kívüli rendezési lehetőségek használatának ösztönzése. A 97/67 irányelv 19. cikkének legutóbbi, ezen irányelv szerinti módosítása az itt meghatározott célok figyelembevételével történt.

17. A tagállamoknak a 2008/6 irányelvet – az irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján – 2010. december 31-éig kellett a nemzeti jogukba átültetni, figyelemmel az említett irányelv 3. cikkében előírt átmeneti rendelkezésekre, amelyek azonban a jelen ügyben nem relevánsak. Tekintve, hogy ez a határidő még nem telt le az alapügyre okot adó tények időpontjában, és hogy a belga jogrendszerbe való átültetés csak egy 2010. december 13-án elfogadott törvény[5] hatálybalépésével történt meg, a szóban forgó irányelv nem alkalmazható a jelen ügyben.

B – *A nemzeti jog*

18. Az egyes állami cégek reformjáról szóló, többször – különösen az 1999. június 9-i királyi végrehajtási rendelettel[6] (a továbbiakban: az 1999. évi királyi rendelet) – módosított, 1991. március 21-i törvény[7] (a továbbiakban: az 1991. évi törvény) tartalmazza a 97/67 irányelvnek a belga jogrendszerbe való átültetését.

19. Az 1991. évi törvény egyetlen egyetemes szolgáltatót jelöl ki, mégpedig a La Poste-ot (a belga postát)[8], és számára tartja fenn egyes postai szolgáltatások nyújtásának jogát. Az egyetemes szolgáltatásokon belüli, nem fenntartott postai szolgáltatások nyújtása egyedi engedély megszerzéséhez kötött[9]. Ellenben az egyetemes szolgáltatásokon kívül eső

5 – *Moniteur belge*, 2010. december 31., 83267. o.

6 – *Moniteur belge*, 1991. március 27., 6155. o.

7 – A 97/67 irányelv szerinti kötelezettségek nemzeti jogrendszerbe történő átültetéséről szóló királyi rendelet.

8 – Az említett törvény 131. cikkének 14. pontja értelmében, amint az az 1999. évi királyi rendelettel bevezetett reformból következik.

9 – Az 1991. évi törvény 148*sexies* cikke.

postai szolgáltatások nyújtása – egyéb feltételek mellett – a BIPT-nél történő bejelentéshez kötött[10].

20. E törvény I. címe, amely „Az önálló állami cégek" címet viseli, tartalmazza e cégek esetében a „mediációs szolgálatok"-ra vonatkozó X. fejezetet, amely két szakaszra tagolódik; az egyik az említett szolgálatok hatásköréről szól, a másik pedig e szolgálatok összetételéről és működéséről.

21. A postai ágazat mediációs szolgálata hatáskörét illetően az 1991. évi törvény 43*ter* cikke – amint azt egy 2006. december 21-i törvény[11] (a továbbiakban: a 2006. évi törvény) megállapította – előírja, hogy:

„1. § Felállításra kerül a BIPT-nél a postai ágazat mediációs szolgálata, amelynek hatásköre az alábbi cégek fogyasztóit érintő ügyekre terjed ki:

1° LA POSTE;

2° azon szolgáltatók, amelyek […] engedélyhez kötött […] postai szolgáltatásokat nyújtanak;

3° azon szolgáltatók, amelyek […] bejelentéshez kötött […] postai szolgáltatásokat nyújtanak.

A fogyasztókat érintő ügyek azok az ügyek, amelyek a postai szolgáltatást nem nyújtó felhasználók érdekeit érintő ügyek.

[…]

3. § A postai ágazat mediációs szolgálata az alábbi feladatokat látja el:

1° kivizsgálja valamennyi felhasználói panaszt, amelynek tárgya:

a) a LA POSTE tevékenysége, […]

b) a jelen cikk 1. §-ának 2° és 3° [pontja] szerinti cégek postai tevékenysége.

[…]

10 – Az 1991. évi törvény 148*bis* cikke. A belga jogban postai szolgáltatásoknak a két, nem fenntartott kategóriája tárgyában lásd az 1999. évi királyi rendelet 24. cikkének indokolását, amelyet a telekommunikációért felelős miniszter, Di Rupo, a király számára készített jelentése tartalmaz (*Moniteur belge*, 1999. augusztus 18., főként 30702. o.).

11 – A postai ágazat mediációs szolgálatának létrehozására és az elektronikus hírközlésről szóló, 2005. június 13-i törvény módosítására vonatkozó egyes rendelkezésekről szóló törvény (*Moniteur belge*, 2007. január 23., 2965. o.). Az említett törvény 2007. február 2-án lépett hatályba.

3° közvetít a jelen cikk 1. §-a szerinti cégek és a felhasználók közötti vitában a békés úton történő megegyezés megkönnyítése érdekében;

4° ajánlásokat fogalmaz meg a jelen cikk 1. §-a szerinti cégek részére, ha békés úton nem sikerül megegyezésre jutni. Az ajánlás másolatát a panaszossal is közli;

5° a hozzá – írásban vagy szóban forduló – felhasználókat átfogóan felvilágosítja a jogaikról és érdekeikről; […].

4. § A végső felhasználók panaszai csak akkor fogadhatók el, ha előzőleg az érintett cég belső eljárásában nyújtották be a panaszt. A végső felhasználók panaszai nem fogadhatók el, ha névtelenül nyújtják be, vagy nem írásban, a postai ágazat mediációs szolgálatánál nyújtják be.

[…]

7. § Amennyiben a felhasználó panaszát a postai ágazat mediációs szolgálata elfogadja, a behajtási eljárást a szolgáltató felfüggeszti legfeljebb a panasznak a mediációs szolgálatnál történő benyújtásától számított 4 hónapra, vagy addig, amíg a postai ágazat mediációs szolgálata ajánlást fogalmaz meg, vagy addig, amíg a békés úton történő megegyezés megtörténik.”

22. A postai ágazat mediációs szolgálata működését illetően az 1991. évi törvénynek a 2006. évi törvénnyel[12] beiktatott 45*ter* cikke meghatározza az említett szolgálat által nyújtott szolgáltatások finanszírozásának módját. E célból az 1991. évi törvény 43*ter* cikkének 1. §-a szerinti cégek évente „mediációs díjat” kötelesek fizetni a BIPT részére, azon adatok alapján, amelyeket e törvény 45*ter* cikke 4. §-a alapján kötelesek közölni.

23. Az említett törvény 45*ter* cikkének 5. §-a értelmében a fizetendő „egyedi” díj összegét a BIPT cégenként évente határozza meg egy összetett matematikai képlet alapján, ami lényegében figyelembe veszi egyfelől a szóban forgó cég által az előző évben a mediációs szolgálat hatáskörébe tartozó

12 – Az 1991. évi törvénynek a fent írt két cikkét érintő legutóbbi, a postai ágazat mediációs szolgálatára vonatkozó módosításait a 2010. december 13-i törvény fent említett 2–4. cikkei vezették be. Ez a törvény, amely a 2008/6 irányelvet a belga jogrendszerbe átülteti, a jelen ügyben ratione temporis nem alkalmazandó.

tevékenységekből származó forgalmat[13], másfelől pedig a mediációs szolgálat által az előző évben e céget érintően kezelt ügyek számát. Amennyiben a díjat a megadott határidőig nem fizetik meg, annak 2%-a, mint késedelmi kamat fizetendő ugyanezen cikk 6. §-ának második bekezdése értelmében.

III – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

24. Az Express Line a DHL-cégcsoport tagja, székhelye Németországban található. Tevékenysége expressz-szolgáltatások nyújtása, azaz – saját elmondása szerint – dokumentumok, csomagok, raklapok vagy vasúti szállítmányok egyedi szállítása légi vagy szárazföldi úton, cégek részére.

25. A BIPT felszólítására az Express Line 2006. december 23-án bizonyos általa nyújtott szolgáltatásokat nem az egyetemes szolgáltatás körébe tartozó postai szolgáltatásokként jelentett be az 1991. évi törvény 148*bis* cikke 1. §-a 1. pontjának megfelelően. E bejelentést mindazonáltal azzal a fenntartással tette, hogy ezzel nem ismeri el expressz-szolgáltatásainak „postai szolgáltatásokként" történő besorolását.

26. 2007. július 11-i levelével a BIPT tájékoztatta az Express Line-t, hogy a postai ágazat mediációs szolgálata hatáskörébe tartozik, és ezért köteles hozzájárulni a mediációs szolgálat finanszírozásához. Továbbá kérte, hogy a hozzájárulásának megállapítására tekintettel közölje a mediációs szolgálat hatáskörébe tartozó tevékenységekkel kapcsolatos 2006-os forgalmi adatait.

27. Az Express Line vitatta, hogy a postai ágazat mediációs szolgálatának hatásköre rá kiterjedne, mivel magánjellegű expressz-szolgáltatásai nem postai, hanem szállítási és logisztikai szolgáltatások, amelyeket további szolgáltatások egészítenek ki, és amelyeket főként cégek részére szánnak.

28. 2008. november 13-i levelével a BIPT megállapította, hogy az Express Line megsértette az 1991. évi törvény 43*ter*–45*ter* cikkét, és kötelezte – pénzbírság kiszabásának terhe mellett –, hogy tizenöt napon belül adja meg a mediációs díjának kiszámításához szükséges

13 – Az 1991. évi törvény 45*ter* cikkének 5. §-a úgy rendelkezik, hogy „azok a cégek, amelyeknek a mediációs szolgálat hatáskörébe tartozó tevékenységekből származó forgalma 500 000 eurónál alacsonyabb vagy azzal megegyező, nem kötelesek a mediációs szolgálat finanszírozásához hozzájárulni". Ez az érték összehasonlítható azzal, ami a BIPT finanszírozására ugyanekkora összegben került rögzítésre (az említett törvény 148*septies* cikke).

adatokat (a továbbiakban: a megtámadott intézkedés).

29. Az Express Line – miután a pénzbírság elkerülése érdekében közölte a kért pénzügyi információkat – keresetet nyújtott be a felszólítást tartalmazó intézkedés ellen a Hof van beroep te Brussel[14]-nél. Elsősorban azt kérte, hogy a megtámadott intézkedést a Hof van beroep te Brussel semmisítse meg, másodlagosan pedig azt, hogy előzetes döntéshozatal érdekében kérdéseket terjesszen az Európai Unió Bírósága elé.

30. Ilyen előzmények mellett a Hof van beroep te Brussel – 2010. március 23-i határozatával – az eljárás felfüggesztéséről határozott és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Többek között a 2008/6 [...] irányelvvel bevezetett azon módosításokra is figyelemmel, amelyeket a nemzeti jogba legkésőbb 2010. december 31-ig kellett átültetni, úgy kell-e érteni és értelmezni a 2002/39 [...] irányelvvel módosított, [...] 97/67 irányelv rendelkezéseit, és többek között – de nem csupán – annak 19. cikkét, hogy a tagállamok nem jogosultak a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai szolgáltatók számára kötelező jelleggel előírni, mivel:

a) az irányelv a postai szolgáltatások igénybe vevőinek védelme érdekében alkalmazandó panaszkezelési eljárások vonatkozásában teljes harmonizációt valósít meg, vagy

b) a 2002/39 irányelv ilyen kötelezettséget csak az egyetemes szolgáltatókra és a 2008/6 [...] irányelv hatálybalépése óta az egyetemes szolgáltatások nyújtóira ró, míg a 2008/6 [...] irányelv 19. cikke (1) bekezdése második albekezdésének szövege értelmében a nem egyetemes postai szolgáltatók és a végső fogyasztók közötti viták rendezésére szolgáló független, peren kívüli megegyezési rendszerek kialakítását a tagállamok csak ösztönözhetik, de nem írhatják elő[?]

2) Ha az első kérdésre adandó válasz úgy szól, hogy a postai irányelv mint olyan nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy a [97/67 irányelv] 19. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében az egyetemes szolgáltatókra nézve előírt panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai

14 – A belga postai és távközlési ágazat szabályozó szerveinek alapszabályáról szóló 2003. január 17-i törvénnyel összefüggő jogorvoslatokról és jogvitarendezésről szóló 2003. január 17-i törvényt módosító 2009. május 31-i törvény (*Moniteur belge,* 2009. július 10., 47845. o.) 2. cikkének 1. §-ából következik, hogy „a BIPT határozataival szemben benyújtott keresetek elbírálása tekintetében a brüsszeli fellebbviteli bíróság, mint ideiglenes intézkedést elbíráló bíróság, korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik”.

szolgáltatók számára is kötelező jelleggel írják elő, úgy kell-e értelmezni a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvét (az EK 49. és azt követő cikkek, jelenleg az EUMSZ 56. és azt követő cikkek), hogy a tagállam által a szolgáltatásnyújtás szabadsága tekintetében nyomós közérdek alapján a fogyasztók védelme érdekében bevezetett korlátozások, amelyek révén a [97/67 irányelv] 19. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében az egyetemes szolgáltatókra nézve előírt panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai szolgáltatók számára is kötelező jelleggel írják elő, akkor is összeegyeztethetők az [EUMSZ-szel], ha az adott, panaszkezelésre vonatkozó szabályozás alkalmazása során nem tesznek különbséget a fogyasztók és más végső felhasználók panaszai között, holott e szolgáltatások (a jelen esetben expressz- és futárszolgáltatások) igénybe vevői túlnyomórészt a professzionális felhasználók közül kerülnek ki[?]"

IV – A Bíróság előtti eljárás

31. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2010. március 29-én nyújtották be.

32. A Bírósághoz írásbeli észrevételeket nyújtott be az Express Line, a belga és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság.

33. 2011. január 14-i levelével az Express Line arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban levő eljárásban visszavonta a szolgáltatásnyújtás szabadsága és a 2002/39 irányelvvel módosított 97/67 irányelv elvei alapján érvényesíteni kívánt jogalapot. Azt kérte, hogy erre tekintettel a Bíróság állapítsa meg, hogy a jelen ügyben nem szükséges válaszolni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre.

34. A Bíróság hivatalához 2011. február 18-án érkezett levelében a BIPT azt állította, hogy az Express Line nem jogosult ilyen kérelmet előterjeszteni, mivel a belga jog értelmében nem megengedett, hogy a felperes a kérdést előterjesztő bíróság helyett és nevében arról nyilatkozzon, hogy a két, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz szükséges-e a bíróság számára ahhoz, hogy a jogvita tárgyában dönteni tudjon. Kifejtette, hogy bár az elsőben egy, az Express Line által javasolt kérdés került megfogalmazásra, addig a második kérdést maga a Hof van beroep te Brussel fogalmazta meg, amelyre adandó válasz az elsőre adott választól függ.

35. 2011. március 9-i faxüzenetében a kérdést előterjesztő bíróság tudatta a Bírósággal,

hogy az EUMSZ 56. cikkére és a 97/67 irányelvre alapított jogalaptól – amely az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét indokolta – elálltak. Jelezte, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ez a változás kétségtelenül következményekkel jár, tekintettel a Bíróság hatáskörére, az előterjesztett kérdések megválaszolására nézve.

36. A 2011. március 17-én tartott tárgyaláson sem a BIPT, sem a lengyel kormány nem vett részt.

37. Az Express Line megismételte véleményét, mely szerint – figyelemmel az alapeljárás állására – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket már nem kell megválaszolni. Kérte a Bíróságtól az eljárás megszüntetését, és másodlagosan, a döntéshozatal elhalasztását addig, amíg az alapeljárásban a kérdést előterjesztő bíróság válaszol az uniós jogra alapított jogalap visszavonására irányuló beadványára.

38. A belga kormány és a Bizottság csak az ügy érdemében nyilatkoztak, ebben az eljárási kérdésben azonban nem.

39. A tárgyalást követően, 2011. március 25-i levelével az Express Line tájékoztatta a Bíróságot egy a Hof van beroep te Brussel által 2011. március 9-én hozott végzéséről, amely arról szólt, hogy a Hof van beroep te Brussel az alapügy feleit 2011. február 8-án meghallgatta az Express Line-nak az EUMSZ 56. cikke és a 97/67 irányelv megsértésére alapított első jogalapja visszavonásáról, valamint a peres eljárás e bíróság általi felfüggesztésének megszüntetésére és a peres eljárás mielőbbi folytatására irányuló kérelméről.

40. A fent leírt érvek ellenére a kérdést előterjesztő bíróság nem vonta vissza az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.

V – Elemzés

A – *Az ügyben folyamatban lévő eljárás állásáról*

41. Tekintettel a nemzeti bíróság előtt indított peres eljárás legutóbbi fejleményeire, nevezetesen arra, hogy az Express Line elállt attól a jogalaptól, amelynek alapján a Hof van beroep te Brussel az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztette, felmerül a kérdés, hogy szükséges-e, hogy a Bíróság a feltett előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről döntsön.

42. Emlékeztetek arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi[15]. Csak – esettől függően – az értelmezés iránti kérelem vagy az érvényesség megítélésére vonatkozó kérelem kerül a Bíróság elé úgy, hogy a teljes ügy nem kerül átadásra. Ennek következtében a nemzeti bíróságé marad az ügy eldöntésének joga. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozattal – amellyel a Bíróságot megkeresték – az eljárás csak felfüggesztésre kerül, és függőben marad a nemzeti bíróság előtt mindaddig, amíg a Bíróság nem határoz az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről[16].

43. Ami a Bíróságot illeti, ő nem dönthet valamely előzetes értelmezés iránti kérelemről, ha nincs is, illetve már nincs is olyan alapügy, amelyben – akárcsak a jelen esetben – az uniós jog körébe tartozó olyan kérdések merültek fel, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróságnak kellene elbírálnia.

44. Valójában az EUMSZ 267. cikkének és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének szövegéből és szelleméből egyaránt az következik, hogy a nemzeti bíróságok csak akkor jogosultak előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Bírósághoz fordulni, ha olyan peres eljárás van előttük folyamatban, amelynek keretében az előzetes döntéshozatal kérdésében hozott ítéletet is figyelembe vevő határozatot kell hozniuk. Következésképpen a Bíróságnak nincs hatásköre az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elbírálni, ha akkor, amikor az erre sor kerül, a kérdést előterjesztő bíróság előtti ügy már lezárult[17].

45. Továbbá, az előzetes döntéshozatalra utalás és következésképpen a Bíróság hatásköre nem igazolható általános vagy hipotetikus kérdésekre adott szakvélemények megfogalmazásával[18], hanem csak a létező jogvita hatékony megoldásának tényleges szükségletével. Ha ez utóbbi lezárul, ezzel együtt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolásának szükségessége is megszűnik.

46. Igaz az, hogy az előzetes döntéshozatal iránti eljárásban – az ügy sajátosságaira tekintettel – a nemzeti bíróság van leginkább abban a helyzetben, hogy megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utalásnak a saját döntése meghozatala érdekében való szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztendő kérdések relevanciáját[19].

15 – Lásd többek között a C-472/99. sz., Clean Car Autoservice ügyben 2001. december 6-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-9687 o.) 24. pontját és a Bíróság elnökének a C-269/10. sz., Accor Services France ügyben 2011. február 15-én hozott végzését. Lásd továbbá a nemzeti bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásról szóló tájékoztatót (HL 2009. C 297., 2009. december 5., 1. o.), mely szerint „az a határozat, amellyel a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra terjeszti elő a kérdést, az ügyre alkalmazandó nemzeti eljárási szabály által lehetővé tett bármely határozati formát öltheti".

16 – A C-422/93–C-424/93. sz., Zabala Erasun és társai egyesített ügyekben 1995. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-1567. o.) 28. pontja.

17 – A 338/85. sz., Pardini-ügyben 1988. április 21-én hozott ítélet (EBHT 1998., 2041. o.) 11. pontja és a C-159/90. sz., Society for the Protection of Unborn Children Ireland ügyben 1991. október 4-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-4685. o.) 12. pontja.

18 – A C-343/90. sz., Lourenço Dias ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-4673. o.) 17. pontja és a fent hivatkozott Zabala Erasun és társai ügy 29. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

19 – A C-467/08. sz., Padawan-ügyben 2010. október 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-10055. o.) 21. és azt követő pontjai, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és a C-241/09. sz., Fluxys-ügyben 2010. december 9-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-12773. o.) 28. pontja.

47. Mindamellett, a nemzeti bíróság mérlegelési jogkörének gyakorlása során felmerülő problémákra, és arra a kapcsolatra, amelyet e körben a Bírósággal fenntart, kizárólag az uniós jog szabályai vonatkoznak. Ennélfogva, bár a Bíróságnak a legteljesebb mértékben képesnek kell lennie arra, hogy a nemzeti bíróság értékelésére bízza magát a hozzá intézett kérdések szükségessége vonatkozásában[20], késznek kell lennie arra, hogy a saját feladata ellátásához szorosan kapcsolódó valamennyi értékelést elvégezze, különösen abból a célból, hogy adott esetben ellenőrizze – ahogyan az minden bíróság kötelezettsége – a saját hatáskörét[21].

48. Mivel az alapügyben folyamatban lévő jogvita az említett hatáskör feltétele, a Bíróság azt akár hivatalból is vizsgálhatja[22], annak pontosításával, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak a peres eljárás megszűnésének megállapítására és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések visszavonására vonatkozó jogosultsága nem a nemzeti jogból, hanem az EUMSZ 267. cikkének értelméből következik, amelynek rendelkezései kötelezőek a nemzeti bíróságra nézve[23].

49. Megállapításra került, hogy főszabály szerint a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik az előzetes döntéshozatal iránti kérelmének visszavonása akkor, ha úgy találja, hogy ilyen határozat nem szükséges az alapügyben folyamatban levő jogvita eldöntéséhez, azonban az alapügy felperese is kezdeményezheti a visszavonást az általa indított keresettől való esetleges elállással[24]. Akár az alapeljárás megszűnését nem okozó részleges elállás is elegendő lehet a Bíróság számára annak megállapításához, hogy a feltett kérdésről nem áll módjában dönteni[25].

50. A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően a Bírósággal közölt tényekből következik, hogy az Express Line – bár nem vonta vissza teljes egészében a nemzeti bíróság előtt folyamatban levő kereseti kérelmét – azonban elállt az egyetlen, az uniós jog szempontjából releváns jogalaptól, mivel már nem hivatkozott az EUMSZ 56. cikkének és a 97/67 irányelvnek az esetleges megsértésére.

51. Úgy vélem, hogy mivel megszűnt az alapügy elbírálásához szükséges előzetes döntéshozatal iránti kérelemhez fűződő érdek, e kérelem tárgytalanná vált. Mindent egybevetve, bár a kérdést előterjesztő bíróság helyzete – valószínűleg a nemzeti eljárási jog e

20 – Az érintett bíróságok közötti együttműködés szelleméből következően az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elleni fellebbezés esetében a Bíróságnak ehhez kell tartania magát, és az előzetes döntéshozatali eljárás csak akkor folytatható, ha a Bíróságot nem értesítik arról, hogy az említett határozatot visszavonták (a 146/73. sz., Rheinmühlen-Düsseldorf ügyben 1974. február 12-én hozott ítélet [EBHT 1974., 139. o.]).

21 – A fent hivatkozott Zabala Erasun és társai ügy (15. és 16. pontok) és a Fluxys-ügy (29. és 31. pontok).

22 – A C-428/06–C-434/06. sz., Unión General de Trabajadores de la Rioja egyesített ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-6747. o.) 40. pontja.

23 – A fent hivatkozott Zabala Erasun és társai ügy (26. és 27. pontok).

24 – A C-3/90. sz., Bernini-ügyben 1992. február 26-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-1071. o.) 10. pontja, a contrario olvasott; a C-202/96. sz., Laboratoires Valda ügyben 1997. március 13-án hozott végzés és a C-340/99. sz., TNT Traco ügyben 2001. május 17-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4109. o) 34. pontja.

25 – A fent hivatkozott Fluxys-ügy (33. és 34. pont).

tekintetben okozott nehézségei miatt – nem egyértelmű[26], a Bíróságot arra kéri, hogy ilyen értelmű döntést hozzon.

52. Valójában a Hof van beroep te Brussel a 2011. március 9-i végzésében azt írta, hogy „az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre okot adó jogalaptól való elállás olyan tény, ami – a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint – a Bíróságnak a feltett kérdés megválaszolására irányuló hatáskörét érinti". Ráadásul azzal fejezte be ezt a határozatot, hogy „az ügy elbírálását hivatalból elhalasztja addig, amíg a Bíróság ítéletben meg nem állapítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgytalan".

53. Bár az okok, amelyek miatt a Hof van beroep te Brussel – e nyilvánvaló állásfoglalás ellenére – nem vonta vissza az előzetes döntéshozatali kérelmét, nem világosak, feltehető, hogy azok eljárási kényszerekkel kapcsolatosak. Ilyen esetben a Bíróság korábban már elfogadta, hogy segítséget nyújtson a kérdést előterjesztő bíróságnak. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy ha az említett bíróság véleménye szerint a nemzeti eljárási szabályok miatt nem jogosult visszavonni az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, a Bíróság megállapíthatja azt, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt függőben lévő ügy tárgytalanná vált, és ebből azt a következtetést vonhatja le, hogy már nem szükséges válaszolni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre[27].

54. Bármi legyen is a bizonytalanság oka a kérdést előterjesztő bíróság részéről, figyelemmel az alapügy szerinti eljárás alakulására, a Bíróságnak feltett előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolása – véleményem szerint – a jelen ügyben már nem szükséges annak a vitának a megoldásához, amelyben a bírósághoz fordultak. Következésképpen azt kell megállapítani, hogy az eljárás okafogyottá vált.

55. Másodlagosan – arra az esetre, ha a Bíróság nem osztaná az okafogyottság kimondására vonatkozó álláspontot – az alábbiakban található az ügy érdemére vonatkozó válaszom.

B – *A postai szolgáltatások fogalmáról*

56. Az Express Line visszautasította a bejelentett szolgáltatásainak a megtámadott intézkedés szerinti „postai szolgáltatásokként" történő minősítését, mivel ez a fajta

26 – Amint az a Fluxys-ügyben is volt, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy „a belga eljárási kódex 825. cikke értelmében a Fluxys részleges elállásának érvényessége az ellenérdekű fél elfogadásától függ" (a fent hivatkozott ítélet 21. pontja).

27 – A C-314/96. sz., Djabali-ügyben 1998. március 12-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-1149. o., 16. és azt követő pontok), valamint a C-225/02. sz., García Blanco ügyben 2005. január 20-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-523. o., 27. és azt követő pontok). Ezen ügyekben a Bíróság úgy vélte, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz nem szükséges a kérdést előterjesztő bíróságnak, mivel az alapügy kérelmezőjének igénye teljes egészében kielégítésre került.

megközelítés ellentétes lenne az uniós joggal. Azzal érvelt, hogy mivel a tevékenysége expressz szállítási és logisztikai szolgáltatásokra korlátozódik, ezek nem tartozhatnak a 97/67 irányelv 2. cikke 1. pontja értelmében a „postai szolgáltatások" fogalmába, mivel e pont egy négy tevékenységből álló listát tartalmaz, amelyeket együtt kell végezni[28]. Azt állítja, hogy az 1991. évi törvény – amely a felsorolt tevékenységek vagylagos végzését határozza meg[29] – szélesebb hatályt biztosít, mint maga az irányelv, és ezért ez utóbbinak a belga jogrendszerbe történő átültetése nem megfelelően történt.

57. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte, ezt a kifogást előzetesen kell megvizsgálni, mivel az említett minősítés szerinti szolgáltatásnyújtás fennállása megelőző feltétele a vitatott békéltető szolgálat alkalmazhatóságának.

58. Megjegyzem, hogy véleményem szerint a Bíróságnak nem kell döntenie ebben a tárgyban, tudva, hogy a Hof van beroep te Brussel korábban már elutasította a jogalapnak erre a kifogásra alapozott részét, és hogy ebből kifejezetten azt a következtetést vonta le, hogy az elé terjesztett jogvita egyértelmű körülményei miatt szükségtelen e tekintetben előzetes döntéshozatal iránti kérdést feltenni. Az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően összeegyeztethetetlen lenne a Bíróságnak az EUMSZ 267. cikke szerinti szerepével, ha az alapeljárás felperese által, lényegében az észrevételei előadása során feltett kiegészítő kérdésre válaszolna, miközben maga a kérdést előterjesztő bíróság – amely kizárólagosan jogosult megítélni azt, hogy az uniós jog értelmezésére mennyiben van szüksége az ítélete meghozatalához – azt állapította meg, hogy az említett kérdés feltevése szükségtelen a jelen ügyben[30].

59. Mindent egybevetve, osztom a Hof van beroep te Brussel álláspontját[31], amely azt állapította meg, hogy a jelen ügyben alkalmazandó belga szabályozásnak a „postai szolgáltatások" fogalmára vonatkozó definíciója összeegyeztethető a 97/67 irányelv 2. cikkének

28 – Nevezetesen „olyan szolgáltatások, amelyek postai küldemények gyűjtését, feldolgozását, szállítását és kézbesítését foglalják magukban". Az Express Line e tevékenységek együttes végzésének követelményét abból vezeti le, hogy az érintett szöveg francia, angol és német fordításában az „és" kötőszó szerepel, nem pedig a „vagy".

29 – Az 1991. évi törvény 131. cikkének 1. pontja – az 1999. évi királyi rendeletből adódóan – úgy fogalmaz, hogy a „postai szolgáltatások" azok a „címzett küldeményre vonatkozó szolgáltatások, amelyek *a következő tevékenységek egyikének, vagy ezek közül több kombinációjának a végzéséből állnak:* – gyűjtés; – feldolgozás; – szállítás; – kézbesítés" (kiemelés tőlem). Megjegyzem, hogy az említett pontot a 2010. december 13-i törvény módosította, az alábbiak szerint: „postai szolgáltatások: olyan szolgáltatások, amelyek postai küldemények gyűjtését, feldolgozását, szállítását és kézbesítését foglalják magukban", azonban ez a verzió nem alkalmazandó az alapügy tekintetében, mivel az a hatályba lépése előtt (*ratione temporis*) lenne.

30 – Lásd többek között a C-412/96. sz., Kainuun Liikenne és Pohjolan Liikenne ügyben 1998. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-5141. o.) 23. és 24. pontját és ebben az ügyben Léger főtanácsnok indítványának 29. és azt követő pontjait, valamint a C-402/98. sz., ATB és társai ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-5501. o.) 29. pontját, és a C-537/07. sz., Gómez-Limón ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-6525. o.) 24. pontját.

31 – Ez a bíróság más ügyekben is úgy döntött (többek között a 2007/AR/2742. sz., 2009. december 3-i ítélet, www.juridat.be; *Reflets*, n° 2/2010, 9. o.), hogy a 97/67 irányelv ellentétes kitételének hiányában az „és" szó általánosan elfogadott értemét kell figyelembe venni, azaz úgy kell érteni, mint egy egyszerű mellérendelő – nem pedig együttességet kifejező – kötőszót.

|1. pontjával, mivel az említett cikk megfogalmazása egyáltalán nem utal arra, hogy a felsorolt tevékenységek együttesen végzendők. Hozzáteszem, hogy e rendelkezés későbbi módosításai megfelelnek annak a nézetnek, mely szerint nem szükségszerű, hogy a felsorolt négy tevékenységet az érintett egyetlen szolgáltató lássa el[32].

C – *Az első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről*

60. Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni a Bíróságtól, hogy úgy kell-e értelmezni a 2002/39 irányelvvel módosított 97/67 irányelvet, és különösen – de nem kizárólagosan – annak 19. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, amely kötelezővé teszi a panaszkezelésre vonatkozó külső rendszer alkalmazását a nem egyetemes postai szolgáltatók számára.

61. Csak az Express Line állítja, hogy erre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre – amely az ő előterjesztése alapján került megfogalmazásra – igenlő választ kellene adni. Vele ellentétben a belga és a lengyel kormány, valamint a Bizottság úgy véli, hogy a 97/67 irányelv nem ellentétes az alkalmazott szabályozással. Magam is ez utóbbi álláspontot osztom.

62. A jelen esetben az Express Line által nyújtott, a BIPT-nél bejelentett postai szolgáltatások nem tartoznak az egyetemes szolgáltatás körébe. Ebben az összefüggésben az alapügy felperese visszautasítja a postai ágazat belga mediációs szolgálata hatáskörének rá történő kiterjesztését, és az ebből adódó, a szolgálatnak járó hozzájárulás megfizetését, amint arra a BIPT a megtámadott intézkedésével felhívta. Sérelmesnek tartja az 1991. évi törvény azon előírását, amely a nem egyetemes postai szolgáltatást nyújtó szolgáltatókra is kiterjeszti a mediációs szolgálatot biztosító, panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást.

63. Állítását elsősorban a 2002/39 irányelvvel módosított 97/67 irányelv 19. cikkére alapozza, amelynek a negyedik bekezdése előírja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az ügyfelek[33] a panaszkezelésre vonatkozó külső eljárás keretében az illetékes nemzeti hatóságok elé vigyenek ügyeket akkor, ha a szolgáltatást igénybe vevők panaszait egyetemes szolgáltatásnyújtónál közvetlenül kezdeményezett

32 – A 2008/6 irányelv – bár a jelen ügyben nem alkalmazandó – releváns többletet jelenthet a 97/67 irányelv értelmezése kapcsán, mivel az említett 2. cikket kiegészítette az 1bis) ponttal, ami a „postai szolgáltatást nyújtót" úgy definiálja, mint „egy cég, amely *egy vagy több postai szolgáltatást* biztosít" (kiemelés tőlem).

33 – Egyénileg vagy – amennyiben a nemzeti jogszabályok megengedik – a szolgáltatást igénybe vevők és/vagy fogyasztók érdekeit képviselő szervezetekkel együttesen eljárva.

eljárásban[34] nem rendezték kielégítően[35]. E megfogalmazásból következik, hogy a tagállamok által felállítandó külső panaszkezelési szabályozással név szerint érintett szolgáltatók az egyetemes szolgáltatást nyújtó cégek.

64. Mindamellett, a nemzeti szabályozás 97/67 irányelvvel megvalósított harmonizációja minimális, tekintve, hogy nem célja olyan közös szabályok előírása, amelyek a teljes postai ágazatot lefedik[36]. Különösen a 19. cikk negyedik bekezdésének a jelen ügyben alkalmazandó verziója azzal a megszorítással kezdődik, hogy: „a nemzeti és közösségi jogszabályok értelmében fennálló egyéb jogorvoslati lehetőségek sérelme nélkül". E szövegnek tehát csupán egy minimális keretrendszer felállítása a célja, amelyen túl a tagállamok jogosultak a jogalkotásra azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartják az uniós jog egyéb szabályait. Amint azt a Bizottság hangsúlyozza, a 97/67 irányelv 19. cikkének megfogalmazásában semmi nem utal arra, hogy a tagállamok ne lennének jogosultak a külső panaszkezelési eljárást az egyetemes szolgáltatókon kívüli szolgáltatók számára előírni.

65. E cikk sajátos célja alapján – amely a postai szolgáltatást igénybe vevő felhasználók érdekvédelmének erősítése a szolgáltatások magas szintű minőségének biztosításával, ahogyan azt a 97/67 irányelv címe is kiemeli – kész vagyok még azt is elfogadni, hogy a tagállamok egyéb vitakezelési megoldásokat is előírhatnak[37].

66. Véleményem szerint ezt az elemzést erősíti mind a 97/67 irányelv preambuluma, mind az ezt e tárgykörben módosító 2002/39 irányelv preambuluma. Valójában a 97/67 irányelv harmincötödik preambulumbekezdése alapján a 19. cikk szerinti panaszkezelési eljárás csak „a nemzeti és közösségi jogszabályok értelmében rendelkezésre álló jogorvoslati formák kiegészítéseként" alkalmazandó. Továbbá, a 2002/39 irányelv huszonnyolcadik preambulumbekezdése megemlíti a

34 – A 97/67 irányelv 19. cikkének első és második bekezdése az egyetemes szolgáltató(k) – tagállamok által biztosítandó – belső panaszkezelési eljárásával foglalkozik, meghatározva, hogy a tagállamok ezt alkalmazhatják azon ügyfelekre is, akik olyan postai szolgáltatásokat vesznek igénybe, amelyek kívül esnek az egyetemes szolgáltatás körén, vagy az egyetemes szolgáltatás körébe tartoznak, de amelyeket nem az egyetemes szolgáltató nyújt.

35 – A 97/67 irányelv harmincötödik preambulumbekezdése igazolja a postai szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek e kettős – belső és külső – panaszkezelési eljárását, annak előírásával, hogy „a szolgáltatás minőségének javításával szemben támasztott igény azt jelenti, hogy a vitákat gyorsan és hatékonyan kell rendezni; [...] biztosítani kell a panaszok kezelésének olyan rendjét, amely áttekinthető, egyszerű és olcsó, és lehetővé kell tennie, hogy minden érdekelt fél abban részt vegyen".

36 – Lásd különösen a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek adott, a 2002/39 irányelvvel módosított 97/67 irányelv alkalmazásáról szóló, 2006. október 18-i bizottsági jelentést (COM(2006) 595 végleges), amely emlékeztet arra, hogy „a postai irányelv a minimális harmonizáció elvén alapul".

37 – E tekintetben az egységes piaci intézkedéscsomagról szóló, 2011. április 13-i bizottsági közlemény „a növekedés serkentéséhez és a bizalom növeléséhez szükséges tizenkét mozgatórugó" között említi az alternatív vitarendezés jogi szabályozását, amelynek célja „olyan peren kívüli jogorvoslati lehetőségek bevezetése, amelyek egyszerű, gyors és olcsó megoldást kínálnak a fogyasztók számára" [COM(2011) 206 végleges, 9. o.].

panaszkezelési eljárást, amelynek azonos módon kell vonatkoznia az egyetemes postai szolgáltató(k)at érintő, és más szolgáltatókat, azaz „az engedélyekkel rendelkező üzemeltetőket, ezen belül az egyedi engedélyek jogosultjait" érintő panaszokra. Ugyanez a prembulumbekezdés hozzáteszi, hogy helyénvaló lehet továbbá „ezeket az eljárásokat valamennyi postai szolgáltatás felhasználója számára elérhetővé tenni, akár egyetemes szolgáltatásokról van szó, akár nem".

67. Az európai jogalkotás arra irányuló szándékát, hogy a 97/67 irányelv 19. cikke szerinti védelmet kiterjessze a postai szolgáltatást igénybe vevők szélesebb csoportjára, a 2002/39 irányelvnek az említett cikk első és második bekezdésére vonatkozó módosításai tükrözik[38].

68. Ugyanez a szándék jellemezte a 2008/6 irányelv elfogadását is. Amint azt már jeleztem, az említett irányelv rendelkezései nem alkalmazhatók ratione temporis a jelen jogvita keretében. Mindamellett alkalmasak arra, hogy hasznosan megvilágítsák a 97/67 irányelv – kissé megváltoztatott tartalmának – értelmezését. Valójában a 2008/6 irányelv negyvenkettedik preambulumbekezdése kifejti, hogy „a fogyasztók védelmének javítása érdekében a panasztételi eljárásokra vonatkozó alapvető elvek alkalmazását célszerű az egyetemes szolgáltatókon kívüli szolgáltatókra is kiterjeszteni", ami igazolja, hogy a 97/67 irányelv nem irányult a tagállamok e tárgybeli szabályozásának teljes körű harmonizációjára.

69. Az értelmezés ezen elemeinek összességéből[39] arra a következtetésre jutottam, hogy a 2002/39 irányelvvel módosított 97/67 irányelv rendelkezései, és különösen annak 19. cikke nem akadályozza a tagállamot abban, hogy olyan intézkedéseket fogadjon el, amelyekre az alapügyben sor került.

D – *A második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről*

70. A kérdést előterjesztő bíróság a második – másodlagosan előterjesztett – kérdésével lényegében azt szeretné megtudni, hogy az EUMSZ 56. és azt követő, a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó cikkei

38 – Az ítélkezési gyakorlat szerint (lásd legutóbb a C-16/10. sz., The Number és Conduit Enterprises ügyben 2011. február 17-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-691. o.] 28. pontját) annak érdekében, hogy egy irányelv valamely rendelkezésének értelmét és alkalmazhatóságát meg tudjuk állapítani, szükséges azt abban a jogszabályi környezetben elhelyezni, amelyikbe beleillik, és az értelmezése során figyelembe venni mind a megfogalmazását, mind az érintett irányelv általános rendszerét, valamint a jogalkotó által kitűzött célokat.

39 – Tudniillik: „A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy ezt az elvet [miszerint a szolgáltatást igénybe vevők panaszainak kezelésére átlátható, egyszerű és olcsó eljárásokat dolgozzanak ki] alkalmazzák az olyan szolgáltatások kedvezményezettjeire is, amelyek […] kívül esnek az egyetemes szolgáltatás 3. cikkben meghatározott körén, és […] az egyetemes szolgáltatás 3. cikkben meghatározott körébe tartoznak, de amelyeket nem az egyetemes szolgáltató nyújtja".

megakadályozzák-e, hogy valamely tagállam az említett szabadságjogot azzal korlátozza, hogy a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai szolgáltatók számára is kötelező jelleggel előírja a fogyasztók védelme érdekében, ha nem tesznek különbséget a fogyasztók és más végső felhasználók panaszai között, holott e szolgáltatások igénybe vevői túlnyomórészt a professzionális felhasználók közül kerülnek ki.

71. Először is megállapítom, hogy az alapügy felperese kivételével minden más fél, aki észrevételeket terjesztett elő, egyetért annak megállapításában, hogy az EUM-Szerződés rendelkezései nem ellentétesek a jelen ügyre vonatkozó nemzeti szabályozással. Nekem is ez az álláspontom, az alábbi okok miatt.

72. A postai ágazatot érintően az európai jogalkotó által elfogadott irányelvek minimális harmonizációt valósítottak meg. Ezen túl azonban, vagyis azon témákat illetően, amelyekben a tagállamok teljes mérlegelési jogkörüket megőrizték a jogi eszközt érintően, a szerződések rendelkezéseivel, és jelen esetben különösen az EUM-Szerződéssel lehet ellentétes a tagállami rendelkezés. Mindazonáltal, amint arra a 97/67 irányelv negyvenkettedik preambulumbekezdése és 26. cikke emlékeztet[40], még ha a tagállamok szabadok is a jogalkotást illetően, akkor is kötelesek tiszteletben tartani az uniós jog alapelveit a nekik fenntartott hatáskörök gyakorlása során.

73. Tekintettel az alapügy tényeire – a Bizottsággal egyezően – nekem az a véleményem, hogy az uniós jognak a jelen ügyben érintett szabályai inkább az EUMSZ 49. és azt követő cikkei szerint meghatározott letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezések, mint a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozók[41]. Valójában a szóban forgó postai szolgáltatásokat általános jelleggel biztosíthatja bármely cég, amely a célzott tagállamban letelepedett. Ennek megfelelően az Express Line, amely egy német cégcsoport tagja, belga területen telepedett le.

74. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság jogosult az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben nem

40 – Ezek a jogszabályhelyek pontosítják, hogy semmi nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a postai ágazatot illetően fenntartsanak vagy bevezessenek az irányelv által előírtaknál liberálisabb intézkedéseket, vagy ha az irányelv a hatályát veszti, az ennek végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket fenntartsák, feltéve mindkét esetben, hogy azok a Szerződéssel összeegyeztethetők.

41 – E két, szabad mozgással kapcsolatos rendelkezések kombinációjára vonatkozóan lásd analógia útján a C-409/06. sz., Winner Wetten ügyben 2010. szeptember 8-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-8015. o.) 44. és azt követő pontjait, valamint a C-316/07., a C-358/07–C-360/07., a C-409/07. és a C-410/07. sz., Stoß és társai egyesített ügyben ugyanezen a napon hozott ítélet (EBHT 2010., I-8069. o.) 57. és azt követő pontjait.

említett rendelkezéseket is értelmezni[42] annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára – a vele való együttműködés szellemében – megadja a szükséges válaszokat ahhoz, hogy azt a jogvitát, amellyel megkeresték, megoldja.

75. A kérdést előterjesztő bíróságot illeti annak meghatározása, hogy – az ügy egyedi jellemzőire tekintettel – az alapügybeli helyzet a letelepedés szabadsága vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága körébe tartozik-e. Ugyanakkor – figyelemmel a fent leírtakra – véleményem szerint szükséges megvizsgálni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést mind az EUMSZ 49. cikke, mind az EUMSZ 56. cikke szempontjából[43].

76. Bármelyiket is fogadjuk el a két, szabad mozgással kapcsolatos elv közül, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válasz érdekében szükséges érvelés első része annak meghatározására irányul, hogy az a tény, hogy a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozás a nem egyetemes postai szolgáltatók számára is kötelező, ahogyan azt az 1991. évi törvény 43*ter* és 45*ter* cikkei előírják, akadályozza-e az említett szabadságokat.

77. Önmagában egy ilyen jellegű szabályozásban való részvételi kötelezettség nem tekinthető a letelepedés szabadsága vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátjának. Véleményem szerint egy olyan cég, amely az Európai Unió belső piacán tevékenykedik, nem várhatja el, hogy egy tagállam ne rendelkezzen az ügyfelek érdekeinek védelmében olyan jogi szabályozással, amely a jogviták rendezésére a bírósági úton kívül más módot is kínál. Megfigyeltem egyébként, hogy a Belga Királyságoz hasonlóan a tagállamok nagy számban választották azt, hogy a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást a nem egyetemes postai szolgáltatókra is kiterjesztették[44].

78. Ezzel szemben az ilyen rendszer finanszírozásához történő hozzájárulás kötelezettsége okozhatja az EUM-Szerződés által biztosított alapvető szabadságjogok valamelyikének korlátozását, ami az uniós joggal ellentétes. Általánosságban az államnak kell finanszíroznia az ilyen jellegű rendszereket, nem pedig a cégek együttesének, amely magába foglalja az egyetemes szolgáltatáson kívüli szolgáltatókat is, mint jelen esetben. Az igaz, hogy az a cégekre rótt kötelezettség, hogy járuljanak hozzá a szabályozás és ellenőrzés adminisztratív rendszerének költségvetéséhez, nem tekinthető kivételesnek a nemzeti gazdaság szabályozott ágazataiban. Mindamellett jogszerűen

42 – Lásd különösen a 35/85. sz., Tissier-ügyben 1986. március 20-án hozott ítélet (EBHT 1986., 1207. o.) 9. pontját; a C-230/98. sz., Schiavon-ügyben 2000. május 18-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-3547. o.) 37. pontját és a C-420/06. sz., Jager-ügyben 2008. március 11-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-1315. o.) 47. pontját.

43 – Lásd analógia útján a fent hivatkozott Winner Wetten ügy 51. és 52. pontját, valamint a Stoß és társai ügy 64. és 65. pontját.

44 – Lásd *Main developments in the postal sector (2008-2010), Final Report 29 november 2010*, 79. o. (http://ec.europa.eu/internal_market/post/doc/studies/2010-main-developments_en.pdf), azzal a pontosítással, hogy ez a tanulmány, amelyet a Bizottság „Belső Piaci és Szolgáltatási" főigazgatósága rendelt, nem csak az Unió tagállamait foglalja magában, hanem az Európai Gazdasági Térség tagállamait és a Svájci Államszövetséget is.

elvárható, hogy az ebből eredő pénzügyi terhek a különböző érintett gazdasági szereplők között megkülönböztetésmentes, arányos, és átlátható módon megosztásra kerüljenek.

79. Igaz, hogy a jelen esetben a kérdéses pénzügyi teher nem sújtja jobban a más tagállamok szerinti szolgáltatókat, mint a belga szolgáltatókat, mivel – nemzetiségtől vagy a letelepedés helyétől függetlenül – valamennyi céget érinti, amelyikre a postai ágazat belga mediációs szolgálata tevékenysége irányul. Mindazonáltal, bár e címen megkülönböztetésmentes, mégis érintheti – költségesebbé vagy kevésbé vonzóvá teheti – azon cég tevékenységét, amely a szolgáltatásnyújtás helyétől eltérő tagállamban telepedett le, ahol egyébként hasonló szolgáltatásokat nyújt[45], vagy elbizonytalaníthatja a más tagállamból származó cégeket, amelyek Belgiumban szeretnének letelepedni[46]. Véleményem szerint mind az EUMSZ 49. és azt követő cikkei, mind az EUMSZ 56. és azt követő cikkei ellentétesek egy ilyen, a postai szolgáltatások belga piacára való belépéstől elrettentő tényezővel[47].

80. Mindazonáltal, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett korlátozás megengedett lehet az EUM-Szerződésben kifejezetten előírt eltérések címén, mint amilyeneket az EUMSZ 52. cikkének 1. bekezdése tartalmaz, vagy – a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően – nyomós közérdek igazolhatja azt. Valójában a letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága mint az EUM-Szerződés alapelvei csupán az e kategóriába tartozó indokkal igazolt és a fogadó tagállam területén tevékenységet végző bármely személyre és cégre alkalmazandó szabályozások által korlátozható[48].

81. A jelen esetben a mozgásszabadság gyakorlásának fékjét jogszerűen megalapozza a fogyasztók védelmén alapuló indok, amelyre pontosan a Belga Királyság hivatkozott.

45 – Lásd különösen a C-203/08. sz., Sporting Exchange ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4695. o.) 23. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

46 – Lásd legutóbb a C-384/08. sz., Attanasio Group ügyben 2010. március 11-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-2055. o.) 45. pontját, valamint a C-565/08. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2011. március 29-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-2101. o.) 45. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

47 – A korlátozás fogalma azokat a tagállami intézkedéseket foglalja magában, amelyek – bármennyire megkülönböztetés nélkül is alkalmazandók – érintik a más tagállamban letelepedett gazdasági szereplők piacra való belépését (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügy 46. pontját).

48 – Lásd különösen a C-447/08. és C-448/08. sz., Sjöberg és Gerdin egyesített ügyben 2010. július 8-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-6921. o.) 35. és azt követő pontjait, valamint a C-64/08. sz., Engelmann-ügyben 2010. szeptember 9-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8219. o.) 29. és 47. pontjait.

82. Akárcsak a belga és a lengyel kormány, valamint a Bizottság, magam is úgy vélem, hogy e tekintetben nincs jelentősége, hogy a nemzeti szabályozás nem tesz különbséget a között, hogy a panaszok magánszemélyektől vagy professzionális felhasználóktól erednek. Még ha ez utóbbi csoport lényegesen nagyobb számban is van jelen az Express Line ügyfelei között, az uniós jog, és különösen a 97/67 irányelv 19. cikke[49] nem tesz különbséget aszerint, hogy azok a végfogyasztók, akik a békéltető szolgálathoz fordultak, a vitatott szerződést magáncélból vagy professzionális keretek között írták-e alá[50]. Továbbá, az említett szolgálat szerepének hatékony érvényesülése – ami a postai szolgáltatások minőségének javítására irányul – jobban biztosított, ha a felhasználók valamennyi csoportja nyújthat be panaszt e szolgálathoz.

83. Ez az indokolás számomra helytálló, azzal a feltétellel, hogy a felállított akadályok arányosak, azaz, hogy a postai ágazat belga mediációs szolgálata finanszírozásának módja olyan, amely – koherens és szisztematikus módon történő alkalmazása révén – alkalmas az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem lép túl az e cél megvalósításához szükséges mértéken[51]. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megítélése, hogy a jelen esetben az Express Line által fizetendő pénzügyi teher ténylegesen arányos-e azzal a tevékenységgel, amit a békéltető szolgálat vele szemben kifejt a célból, hogy e cég ügyfeleinek érdekeit megvédje, vagy pedig ez a pénzügyi teher annyira eltúlzott, hogy az a posta belga piacát kevésbé vonzóvá teszi e szolgáltatók számára.

84. Véleményem szerint a nemzeti szabályozás – amint azt az előzetes döntéshozatal iránti kérelem is említette – alkalmas arra, hogy a belga posta javára nyújtott keresztfinanszírozással megegyező hatással járjon, ha bizonyítható – amely a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, hogy a kérdéses békéltető szolgálat elé terjesztett panaszok jelentős

49 – Az említett cikk harmadik bekezdése vagylagosan hivatkozik a „szolgáltatást igénybe vevők és/vagy fogyasztók érdekei"-re, amiből az a következtetés vonható le, hogy az irányelv nem tartalmaz a postai szolgáltatások végső felhasználóira vonatkozóan szűken értelmezett megfogalmazást.

50 – A 97/67 irányelv előkészítő munkái is megerősítik ezt az álláspontot: lásd különösen a közösségi postai szolgáltatások fejlesztéséről szóló, 1994. február 7-i tanácsi határozatot (HL C 48., 3. o.), amely a „*felhasználók, beleértve a fogyasztók*" kategóriára hivatkozik, hasonlóan a közösségi postai szolgáltatások fejlesztésére irányuló intézkedések összességéről szóló, 1995. július 26-i bizottsági közleményhez, tekintve, hogy az ebben található irányelvjavaslat 2. cikkének 16. pontja úgy definiálja a „felhasználó" fogalmát, hogy abba beleértendők „*a professzionális felhasználók [és] a lakossági fogyasztók*" [COM(95) 227 végleges, 17. o. és 25. o.]. Hasonlóképpen az Európai Parlament és a Tanács részére készített, a posta irányelv (97/67/EK irányelv) végrehajtásáról szóló, 2002. november 25-i bizottsági jelentés [COM (2002) 632 végleges, különösen a 8. oldal alján levő megjegyzés] „a postai szolgáltatások felhasználóira a maguk összességében (értsd: lakossági és üzleti felhasználók)" utal. Továbbá, a postai szolgáltatásokkal foglalkozó szabályozó hatóságok európai csoportjának létrehozásáról szóló, 2010. augusztus 10-i bizottsági határozat (HL C 217., 7. o.) úgy fogalmaz, hogy célja különösen az „egyeztetés a piaci szereplőkkel, a fogyasztókkal és a végfelhasználókkal" (kiemelések tőlem valamennyi idézett szövegben).

51 – Lásd a fent hivatkozott Sjöberg és Gerdin ügy 40. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-134/10. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2011. március 3-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-1053. o.) 43. és az követő pontjait és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

része a belga postát érinti, ellenben csak kevés vonatkozik az Express Line-ra, tudniillik 2008-ban és 2009-ben csupán 2 vagy 3 a körülbelül 9000 panaszból. Márpedig az EUM-Szerződésben előírt alapvető szabadságok teljes körű gyakorlásának védelme azt jelenti, hogy nem csak a tagállami jogban fellelhető formális szabályokat, hanem azokat a konkrét eredményeket is figyelembe kell venni, amelyekhez e szabályok vezetnek.

85. Mindazonáltal emlékeztetek arra, hogy ez utóbbi észrevételnek nem lesz már gyakorlati kihatása, tekintettel arra a módosításra, ami a szóban forgó szabályozásban bekövetkezik a 2008/6 irányelvnek a belga jogrendszerbe való átültetését követően. Valójában az aktában foglalt bizonyítékokból és a 2010. december 13-án elfogadott törvény[52] rendelkezéseiből az következik – az előzetes döntéshozatal iránti kérelem beterjesztését követően –, hogy a postai ágazat belga mediációs szolgálata működési költségeihez történő hozzájárulás feltételei megváltoztak, mégpedig annyiban, hogy arányosabbá vált azáltal, hogy nem csak a cég által elért eredményt veszik figyelembe az esedékes hozzájárulás kiszámításakor, hanem az adott vállalkozással szemben a megelőző évben benyújtott panaszok számát is.

86. Végül is úgy vélem, hogy az EUM-Szerződésnek a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezései nem ellentétesek azzal, hogy egy tagállam olyan intézkedéseket fogadjon el, mint a jelen alapügyben, amelyek korlátozó hatással járhatnak, azonban igazolhatók a postai szolgáltatások felhasználóinak védelmével, feltéve, hogy valamely cégre eső, az érintett békéltető szolgálat finanszírozásához való hozzájárulás megfelelő összefüggést mutat azon panaszok számával, amelyeket az érintett cég szolgáltatásait használó személyek nyújtottak be, szemben azokkal, amelyeket más, az említett szolgálat hatáskörébe tartozó cégeket illetően nyújtottak be.

52 – Lásd az említett törvény által módosított 45*ter* cikkben megadott új matematikai képletet. Az Express Line fűzött ehhez leírást a Bíróságnak írt levelében, amelyben kifejtette az uniós jog megsértésére vonatkozó jogalapja visszavonásának indokát, az alábbiak szerint: „míg korábban valamennyi cégnek, amelynek a forgalma meghaladta az 500 000 eurót, hozzá kellett járulnia a postai ágazat belga mediációs szolgálata működési költségeihez, mostantól ezek közül csak azoknak kell hozzájárulni, amelyekkel szemben az előző évben több mint 12 panaszt benyújtottak. Egyébként pedig az érintett cégeknek már csak a békéltető szolgálat panaszkezelésével kapcsolatos működési költségeihez kell hozzájárulniuk (az adott cégra vonatkozó panaszok számának arányában), nem pedig az említett békéltető szolgálat általános működési költségeihez (az adott cég forgalmának arányában)”.

VI – Végkövetkeztetések

87. A fenti megfontolásokra tekintettel indítványozom, hogy a Bíróság elsődlegesen állapítsa meg, hogy nincs helye a Hof van beroep te Brussel által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolásának, és rendelje el az ügy törlését a Bíróság nyilvántartásából.

88. Másodlagosan, ha a Bíróság azt állapítaná meg, hogy az említett előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre válaszolni kell, javaslom, hogy azt az alábbiak szerint tegye:

„1) A 97/67/EK irányelvnek a közösségi postai szolgáltatások verseny számára való további megnyitása tekintetében történő módosításáról szóló, 2002. június 10-i 2002/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy nem akadályozzák a tagállamot abban, hogy egy olyan, a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást, mint amilyenről az alapügyben szó volt, a nem egyetemes postai szolgáltatók számára is kötelező jelleggel előírja.

2) A szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. és azt követő cikkei által meghatározott, és a letelepedés szabadságának az EUMSZ 49. és azt követő cikkei által meghatározott elveit úgy kell értelmezni, hogy nem akadályozzák a tagállamot abban, hogy nyomós közérdek alapján a postai szolgáltatások fogyasztói védelme érdekében egy olyan, a panaszkezelésre vonatkozó külső szabályozást, mint amilyenről az alapügyben szó volt, a nem egyetemes postai szolgáltatók számára is kötelező jelleggel előírja, még ha az említett szabályozás alkalmazása során nem is tesznek különbséget a fogyasztók és más végső felhasználók panaszai között. Mindazonáltal ez csak akkor igaz, ha az érintett mediációs szolgálat finanszírozásának módja arányos a hatáskörébe tartozó postai szolgáltatókra vonatkozó panaszok számának nagyságával, amit a nemzeti bíróságnak kell ellenőriznie.”